

2021-09-21

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se;

Ju.L2@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Europeiska kommissionens förslag till direktiv om konsumentkrediter

Generellt om kreditprövningar och arbete för att motverka överskuldsättning

UC välkomnar initiativet till en översyn av direktiv om konsumentkrediter. UC har som utgångspunkt en grundläggande uppfattning om att ansvarsfull utlåning och ansvarsfullt låntagande är grundförutsättningar för att motverka överskuldsättning samtidigt som åtgärder bör vägas mot behovet för enskilda och samhället i stort att skapa förutsättningar för en effektiv kreditgivning. UC kan konstatera att en viktig del i ett väl fungerande kreditsamhälle är tillgång till relevant och tillförlitlig information för att kunna fatta välgrundade beslut, både för den enskilda låntagaren och för kreditgivaren.

Kreditprövning

UC välkomnar det som följer av skäl 47, dvs. att *”Kreditprövningen bör grunda sig på uppgifter om konsumentens finansiella och ekonomiska situation, inbegripet inkomster och utgifter. Europeiskabankmyndighetens riktlinjer för utfärdande och övervakning av lån (EBA/GL/2020/06) ger vägledning om vilka kategorier av uppgifter som får användas för behandling av personuppgifter för kreditvärdighetsändamål, däribland bevis på inkomst eller andra källor till återbetalning, information om finansiella tillgångar och skulder eller information om andra finansiella åtaganden.”*

UC välkomnar också utformningen av artikel 18.2, dvs. *”Kreditprövningen ska utföras på grundval av relevant och korrekt information om konsumentens inkomster och utgifter och andra finansiella och ekonomiska förhållanden som är nödvändig och proportionell, såsom bevis på inkomst eller andra källor till återbetalning, information om ekonomiska tillgångar och skulder eller information om andra ekonomiska åtaganden. Informationen ska inhämtas från relevanta interna och externa källor, inbegripet konsumenten själv och, vid behov, på grundval av en sökning i en databas som avses i artikel 19.”*

UC anser att det skulle vara lämpligt att det nya direktivet också klargjorde användande av transaktionskontoinformation vid kreditprövningar. Den tekniska utvecklingen har under de senaste åren fortsatt i snabb takt med t.ex. användande av API:er där individen genom kontoinformationstjänster kan begära ut sin egen transaktionskontoinformation. Mot bakgrund av

detta är UC:s uppfattning att det är lämpligt att det framgår av direktivet hur sådan transaktionskontoinformation bör eller kan användas vid kreditprövningar.

I skäl 47 finns också följande mening. *”Personuppgifter, såsom personuppgifter som återfinns på plattformar för sociala medier eller hälsouppgifter, inklusive uppgifter om cancer, bör inte användas vid kreditprövning.”*

UC anser att man bör se över ordalydelsen i ovan mening. Att ange att personuppgifter inte bör användas – även om personuppgifter exemplifieras med personuppgifter som återfinns på plattformar för sociala medier eller hälsouppgifter – riskerar att skapa en otydlighet. Anledningen är att det av princip får anses omöjligt att inte behandla personuppgifter i samband med kreditprövningar på konsumenter. Om det egentliga syftet är att klargöra vilka personuppgifter som inte får användas vid kreditprövningar så är det enligt UC:s uppfattning bättre att klargöra mer explicit och uttömmande vilka uppgifter som inte får behandlas.

Tillgång till databaser

UC välkomnar klargörandet i skäl 49 att kreditgivare, för att bedöma en konsuments kreditvärdighet, bör göra sökningar i kreditdatabaser.

Artikel 19.3 anger att *”De databaser som avses i punkt 1 ska åtminstone innehålla information om konsumenternas försenade betalningar.”*

UC har kännedom om att det inom EU för närvarande finns olika möjligheter för kreditgivare att få tillgång till information i externa databaser. Den svenska modellen bygger på att kreditgivare via externa databaser, såsom exempelvis kreditupplysningsdatabaser, kan få tillgång till mer information än enbart en konsuments försenade betalningar. Även om artikel 19.3 anger att sådana databaser *”åtminstone”* ska innehålla den angivna informationsmängden så är det UC:s uppfattning att det i direktivet bör klargöras att medlemsstaterna ska eftersträva att databaserna ska innehålla sådan ytterligare information som är adekvat och relevant för att bedöma konsumentens kreditvärdighet.

UC anser också att det uttryckligen bör klargöras i det nya direktivet att information om inkassoåtgärder bör vara en informationspost som omfattas av begreppet *”försenade betalningar”*.

Information vid avslag av kreditansökan

Av skäl 50 framgår följande. *”När ett beslut om att avslå en kreditansökan har fattats efter sökning i en kreditdatabas, bör kreditgivaren eller leverantören av tjänster för lånebaserad gräsrotsfinansiering utan dröjsmål informera konsumenten om detta faktum och om informationen om denne som finns i den databas där sökningen skett.”* (vår understrykning)

Samtidigt framgår av artikel 19.4 att *”Om kreditansökan avslås på grundval av en sökning i en databas, ska medlemsstaterna kräva att kreditgivaren eller leverantören av tjänster för lånebaserad gräsrotsfinansiering utan dröjsmål och kostnadsfritt informera konsumenten om resultatet av sökningen med uppgifter om den databas där sökningen skett.”* (vår understrykning)

UC anser att det i skäl 50 bör kompletteras med ett klargörande att informationsplikten också kan uppfyllas på annat sätt och av annan part om det är föreskrivet i medlemslandets lagstiftning. Som exempel kan nämnas att det av 11 § kreditupplysningslagen framgår att en kreditupplysningskopia ska skickas till den omfrågade individen vilket innebär att individen på så vis får information om

vilken information som har lämnats ut och till vilken kreditgivare. I detta sammanhang kan det även vara relevant att se över formuleringarna i artikel 19.4 och skäl 50 eftersom ordalydelsen i artikel 19.4 inte överensstämmer med ordalydelsen i skäl 50.

Hänvisningar till AI-lagen

I skäl 48 framgår följande. *”I förslaget till förordning om fastställande av harmoniserade bestämmelser om artificiell intelligens (AI-lagen) fastställs att AI-system som används för att utvärdera fysiska personers kreditbetyg eller kreditvärdighet bör klassificeras som AI-system med hög risk, eftersom de avgör dessa personers tillgång till finansiella resurser eller väsentliga tjänster såsom bostäder, el och telekommunikationstjänster.”*

UC anser inte att lagförslaget bör innehålla en referens till AI-lagen eftersom det i dagslägen enbart är ett lagförslag och det är inte heller säkert hur dess slutliga utformning kommer att se ut. UC:s uppfattning är dessutom att EU Kommissionens bedömning att AI-system som används för att utvärdera fysiska personers kreditbetyg eller kreditvärdering bör klassificeras som AI-system med hög risk, bör omprövas.

Kreditupplysningsföretag och de tjänster som tillhandahålls av kreditupplysningsföretag innebär inte att några kreditbeslut fattas. Kreditupplysningsföretags tjänster är därmed inte tjänster som avgör personers tillgång till finansiella resurser eller väsentliga tjänster såsom bostäder, el och telekommunikationstjänster. Det är istället den enskilda kreditgivaren som fattar beslut om huruvida en kredit ska tillhandahållas, eller inte.

UC AB

Gabriella Göransson
Vice VD

Martin Smedberg
Chefsjurist

UC AB | Part of Enento Group

Årstaängsvägen 21 B
SE-117 88 Stockholm
Corp. Identity No: 556137-5113

Phone: +46 (0)8-670 90 00
Fax: +46 (0)8-670 90 20

Email: info@uc.se
www.uc.se